

Белов Євген Борисович

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Чередніченко Олексій Миколайович

кандидат економічних наук

доцент кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ВПЛИВ ЗАГАЛЬНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ПОДРУЖЖЯ НА ЗАДОВОЛЕНІСТЬ У ШЛЮБІ

Дуже прикро що більш ніж третина всіх шлюбів виявляється нежиттєздатною. Питання про зміцнення шлюбу і поліпшенні шлюбної структури населення набуває найважливіше державне значення в зв'язку з проблемою народжуваності. Рішення таких проблем неможливе без вивчення механізмів внутрішньо сімейних стосунків.

Ціннісні орієнтації подружжя та соціально-психологічний клімат в родині визначає стійкість та задоволеність цими відносинами, надають рішучий вплив на розвиток і дітей, і дорослих, задоволеність шлюбом. Психологічний клімат сім'ї не є чимось - то незмінним, даним раз і назавжди. Його створюють кожен член сім'ї, і від їхніх зусиль залежить, яким він буде, сприятливим чи несприятливим. А кожна окремо взята людина - це особистість, унікальна і неповторна, зі своїм світоглядом, яке не може не впливати на встановлення задоволеності обидві сторони взаємин.

Тому нами було зроблено припущення, що чим більше схожості ціннісних орієнтацій подружжя, тим більше почуття задоволеності в шлюбі.

Мета роботи досліджувати теоретичні аспекти уявлень про поняття задоволеності шлюбом та ціннісних орієнтацій подружжя, провести аналіз результатів експериментального дослідження по виявленню впливу ціннісних установок подружжя на задоволеність шлюбом.

Також ми вирішили:

1. Дослідити ціннісні орієнтації подружжя.
2. Проаналізувати вплив ціннісних орієнтацій подружжя на його задоволеність різними сферами життя у шлюбі.
3. Провести психокорекційні заходи та оцінити їх психологічний ефект.

Основний акцент у психологічному дослідженні ставиться на вивченні саме задоволеності шлюбом. Більшість фахівців визначають її як внутрішню суб'єктивну оцінку, ставлення подружжя до власного шлюбу.

Взагалі, стабільність сім'ї та задоволеність шлюбом не взаємовиключні поняття, вони мають багато спільного, але однозначного значення вони не

мають. Високостабільні шлюби не завжди характеризуються високим рівнем задоволеності шлюбом (наприклад, для традиційних сімей цілком звичайний стабільний шлюб при повній незадоволеності подружжя своїми відносинами, а в сучасній сім'ї подібна незадоволеність може привести до розриву навіть при наявності дітей). Аргайл М. стверджував, що «сімейні люди, особливо ті, хто щасливий у шлюбі, відчують більш високу ступінь задоволеності життям».

Є всі підстави припускати, що задоволеність знаходиться в причинно - наслідкового залежності з подружжям ». У зв'язку з цією проблемою багатьма вченими проводилися дослідження впливу шлюбу на задоволеність життям. Майерс Д. пише про це наступне: «Ціла гора даних свідчить про те, що більшість людей, які відчують до кого - або прихильність, відчують себе щасливішими, ніж ті, хто цього позбавлений. Однак більш важливим є не сам факт шлюбу, а якість шлюбних відносин

Від чого ж залежить це якість? Багато вітчизняних і зарубіжних психологів стверджують, що від любові. «Що стосується почуття любові, то тут мова йде про особливий вид прихильності, - вважає Годфруа, - при якому сексуальна потреба тісно пов'язана з потребою піклуватися про іншу людину, допомагати йому відчувати себе в безпеці»[1].

Існує безліч визначень любові, безліч поглядів, але в кожному з них червоною ниткою простежується щось спільне: любов сильне почуття, яке дозволяє людині давати іншій необхідне (задовольняти його потреби) і отримувати потрібну для себе (задовольняти свої потреби).

Ю.Є. Алешиной встановлено, що задоволеність шлюбом також залежить і від стажу сімейного життя: крива цієї залежності має U-подібну форму.[2] На початку, протягом перших двох десятиліть існування сім'ї, задоволеність шлюбом поступово знижується, досягаючи свого мінімального значення в парах зі стажем сімейного життя від 12 до 18 років, а потім зростає, але вже більш різко.

Дослідження проводилося в три етапи:

Етап первинної діагностики задоволеності шлюбом і стану ціннісних орієнтацій з визначенням статистичної значущості зв'язку між даними показниками;

Етап консультативної роботи з піддослідними, спрямованої на зближення ціннісних орієнтацій подружжя;

Етап контрольного вимірювання впливу проведеної консультативної роботи на процес зближення ціннісних орієнтацій подружжя і на формування задоволеності шлюбом з визначенням статистичної значущості зв'язку між даними показниками.

Основним видом роботи з проблемами в сімейних відносинах є сімейне консультування.

Консультування допомагає вирішити клієнту наступні завдання:

- визначити, в чому сутність сімейного благополуччя;

- виявити той ідеальний стан, якого хоче досягти сім'я;
- допомога в досягненні цього стану.

Перше завдання вирішується за допомогою діагностичної роботи, друга - через спільне обговорення, діагностику та виявлення базових цінностей.

На рішення третього завдання спрямовані методи:

- інтерв'ю (терапевтична бесіда, спрямована на соціально-психологічну підтримку сім'ї і допомога їй);
- діалогічне спілкування;
- рольове моделювання;
- аналіз історії сім'ї;
- гемограма;
- групова терапія та ін.

У даній роботі нами застосовувалися в якості базового інструменту по проясненню і поєднанню ціннісних орієнтацій подружжя підхід Є.Г. Сіляевой і Вірджинії Сатір.[4]

Основним методом роботи вони бачать терапевтичну бесіду з сім'єю, в ході якої:

- йде узагальнення і конкретизація проблематики, з якою звернулися до консультанта;
- вибудовується список причин виникнення проблеми, виявляється становище подружжя щодо цих причин (як вони на емоційному, поведінковому рівні поведуться в ній);
- відбувається спільний пошук дій, які може зробити клієнти для ліквідації проблеми;
- консультантом вказується на можливі ресурси в самій людині, навколо нього, які він може застосувати для ліквідації проблеми зараз і в майбутньому;
- консультант активізує вихід у надпредметний план для усвідомлення людиною власних дій, дій свого партнера, можливості інших дій.

Наступним етапом дослідження стало проведення контрольної діагностики рівня задоволеності шлюбом і стану ціннісних орієнтацій подружжя.

Після проведеної роботи кількість випробовуваних, задоволених шлюбом значно зростає. Порівняння результатів вимірювання ціннісних орієнтацій показало наявність позитивних змін. Так кількість подружніх пар, чії ціннісні орієнтації розходяться, скоротилося на 20%. Проведення математичного аналізу отриманих даних показав наявність статистично значущого зв'язку між результатами діагностики.

На підставі аналізу літератури, проведеної діагностичної роботи, працюючи у команді з фахівцем сімейного консультування, розроблені методичні рекомендації щодо суміщення ціннісних орієнтацій подружжя і зниження рівня незадоволеності шлюбом.

Було розроблено інструменти подолання відмінностей в ціннісних орієнтаціях подружжя та гармонізації відносин.

Порівняння результатів вимірювання ціннісних орієнтацій показало наявність позитивних змін. Так кількість подружніх пар, чії ціннісні орієнтації розходяться, скоротилося на 20%. Таким чином, можна стверджувати, що поставлені на початку роботи завдання досягнуті, а експериментальна гіпотеза - доведена.

Список використаної літератури:

1. Алексеенко Т. Ф. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах: тематична державна доповідь про становище сімей в Україні за підсумками 2001 року. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2002. – 144 с.
2. Алешина Ю.Е., Гозман Л.Я., Дубовская Е.М. Социально - психологические методы исследования супружеских отношений / Ю. Е. Алешина, Л. Я. Гозман, Е. М. Дубовская. – М.: Изд-во Моск. Унив-та, 1987. – С. 78 – 90.
3. Алешина Ю.Е. Удовлетворенность браком и межличностное восприятие в супружеских парах с различным стажем семейной жизни: Дис. ... канд. психол. наук. - М., 1985. - 263 с.
4. Бойко В.В. Малодетная сім'я (соціально-психологічний аспект). -М. «Думка», 1988; - с.115.
5. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96с.
6. Волкова А. Н., Трапезникова Т. М. Методические приемы диагностики супружеских отношений// Вопросы психологии . – 1985. – №5. – С. 13 – 116.